

Vragenlijst SocioVax

Introductie

Hartelijk dank dat u deze vragenlijst wilt invullen.

Selectie: (Jong)volwassenen zonder kinderen

Met deze vragenlijst willen we beter leren begrijpen hoe mensen denken over vaccinaties voor kinderen. Ook als u zelf geen kinderen hebt, zijn we benieuwd hoe u denkt over deze vaccinaties.

Selectie: Ouders van kinderen tot en met 14 jaar

Met deze vragenlijst willen we beter leren begrijpen hoe mensen een keuze maken om hun kinderen wel of niet te laten vaccineren.

Selectie: Volwassenen die in aanmerking komen voor de griep- en coronaprik

Met deze vragenlijst willen we beter leren begrijpen hoe mensen een keuze maken om zich wel of niet te laten vaccineren. De vragen gaan vooral over de grieprik en de coronaprik.

Selectie: iedereen

Bent u kritisch over vaccineren? Of hebt u juist geen sterke mening over vaccineren? Ook dan horen we dat graag van u. Alleen dan kunnen we een zo volledig mogelijk beeld krijgen van hoe mensen in Nederland denken over vaccinaties.

Resultaten

Met de resultaten van dit onderzoek willen we vaccinatiediensten verbeteren. We hopen met uw antwoorden mensen beter te informeren over vaccinaties en vaccineren makkelijker te maken voor wie dat wil. U zult twee keer per jaar uitgenodigd worden voor deze vragenlijst en het onderzoek zal meerdere jaren duren. Op deze manier kunnen we onderzoeken of meningen over vaccinaties over de jaren heen veranderen.

Inhoudsopgave

Index.....	2
A. (Jong)volwassenen zonder kinderen	5
B. Ouders van kinderen tot en met 14 jaar.....	14
C. Volwassenen die in aanmerking komen voor de griep- en coronaprik	27
Bijlage 1: Vragen vanuit LISS kernvragenlijsten	43

Index

Leeswijzer index:

- De gele cellen geven aan dat de vragen voor die groepen op exact dezelfde wijze geformuleerd zijn. Soms is een introtekst die boven (los van) de vraag staat wel verschillend voor groepen.
- Deelnemers in de griep- en coronaprik groep krijgen eerst vraag 1 t/m 10 uit de grieprik kolom en coronaprik kolom over vaccinatiebereidheid en -deelname. Daarna krijgt willekeurig de ene helft van de deelnemers vraag 1 t/m 26 over de grieprik en de andere helft van de deelnemers vraag 1 t/m 26 over de coronaprik. Daarna krijgen alle deelnemers in de griep- en coronaprik groep vraag 27 t/m 48.
- Voor de vragenlijst in het SocioVax project hebben we voor een deel nieuwe items ontwikkeld, en voor een deel hebben we items gebruikt (of aangepast) uit bestaande instrumenten. In de kolom 'Referentie' staat de afkorting van de bestaande vragenlijst waar het item uit afgeleid is. Op de laatste pagina van dit document staat een referentielijst met volledige referenties.

Items	Concept/type item	(Jong)- volwassenen zonder kinderen	Ouders van kinderen t/m 14 jaar	Volwassenen die in aanmerking komen voor de griep- en coronaprik (60+ en 60- met een medisch risico)	Grieprik	Coronaprik	Referentie
Leeftijd jongste kind (jaren)	Routingsvraag		1				
Leeftijd jongste kind (maanden)	Routingsvraag		2				
Vaccinatiedeelname	Vaccinatiedeelname en -bereidheid		3				WHO BESD
Vaccinatiebereidheid	Vaccinatiedeelname en -bereidheid		4				WHO BESD
Vaccinatiebereidheid - welke vaccins	Vaccinatiedeelname en -bereidheid		5				
Uitnodiging griep / corona	Vaccinatiedeelname en -bereidheid				Pilot (1)	Pilot (6)	
Vaccinatiedeelname griep / corona	Vaccinatiedeelname en -bereidheid				Pilot (2)	Pilot (7)	
Uitnodiging griep / corona	Vaccinatiedeelname en -bereidheid				Dec (3)	Dec (8)	
Vaccinatiedeelname griep / corona	Vaccinatiedeelname en -bereidheid				Dec (4)	Dec (9)	
Vaccinatiebereidheid griep / corona	Vaccinatiedeelname en -bereidheid				Dec (5)	Dec (10)	
Reden geen vaccin gehad	Vaccinatiedeelname en -bereidheid				1	1	
Reden geen vaccin willen	Vaccinatiedeelname en -bereidheid		6		2	2	
Reden twijfel vaccin	Vaccinatiedeelname en -bereidheid		7		3	3	
Decisional conflict	Vaccine hesitancy		8		4	4	
Vaccinatietwijfel	Vaccine hesitancy		9		5	5	VHA
Ondersteuning bij twijfel			10		6	6	
Belang van vaccins	Voordelen vaccinatie	1	11		7	7	WHO BESD
Veiligheid van vaccins	Veiligheid van vaccinatie	2	12		8	8	WHO BESD
Vertrouwen in zorgverleners	Vertrouwen instanties	3	13				WHO BESD
Normen van vrienden (groepsgeenoten)	Sociale norm	4	14		9	9	WHO BESD
Familienormen	Sociale norm		15		10	10	WHO BESD
Normen van religieuze leiders	Sociale norm		16				WHO BESD

Normen van gemeenschapsleiders	Sociale norm		17				WHO BESD
Aanbevelingen van zorgverleners	Cue to action		18				WHO BESD
Ontvangen herinnering	Cue to action		19				WHO BESD
Weten waar je naartoe moet voor vaccinatie	Awareness		20		11	11	WHO BESD
Nam kind mee voor vaccinatie	Routingsvraag		21				WHO BESD
Beschikbaarheid van vaccinatie	Availability		22				WHO BESD
Gemak van toegang	Accessibility / Self efficacy		23		12	12	WHO BESD
Betaalbaarheid	Affordability		24		13	13	WHO BESD
Redenen voor lage toegankelijkheid	Accessibility		25		14	14	WHO BESD
Wat maakt het makkelijker			26		15	15	
Tevredenheid over de dienstverlening	Ervaring met dienstverlening		27		16	16	WHO BESD
Kwaliteit van de dienstverlening	Ervaring met dienstverlening		28		17	17	WHO BESD
Ziekte gehad	Ervaring met ziekte				18	18	WHO BESD
Ernst van ziekte ervaring	Risicoperceptie				19	19	WHO BESD
Bezorgd over ziekte	Risicoperceptie				20	20	WHO BESD
Risico inschatting kans	Risicoperceptie	5	29		21	21	
Risico inschatting ernst	Risicoperceptie	6	30		22	22	
Kans anderen besmetten	Risicoperceptie				23	23	
Ernst anderen besmetten	Risicoperceptie				24	24	
Iemand kennen met ziekte	Ervaring met ziekte	7	31		25	25	
Voorkomt ziekte	Voordelen vaccinatie	8	32		26	26	VHS
Ingrediënten onveilig	Veiligheid vaccinatie	9	33	27			CABI-V
Zorgen over milde bijwerkingen	Veiligheid vaccinatie	10	34	28			
Zorgen over ernstige bijwerkingen	Veiligheid vaccinatie	11	35	29			CABI-V
Vaccinaties verzwakken immuunsysteem	Veiligheid vaccinatie	12	36	30			CABI-V
Als anderen vaccineren, hoef ik niet	Collective responsibility		37	31			5C
Vaccinatie beschermt anderen met zwak immuunsysteem	Collective responsibility	13	38	32			5C
Collectieve actie	Collective responsibility	14	39	33			5C
Vaccinatie niet nodig: immuunsysteem beschermt	Voordelen vaccinatie	15	40	34			5C
Immuniteit opbouwen door ziekte	Voordelen vaccinatie	16	41	35			PACV
Onder druk door overheid	Ervaren druk	17	42	36			
Kans collective threat	Collective threat	18	43				
Ernst collective threat	Collective threat	19	44				
Vertrouwen overheid (3 items)	Vertrouwen instanties	20	45	37			
Vertrouwen RIVM (3 items)	Vertrouwen instanties	21	46	38			
Vertrouwen zorgverleners (3 items)	Vertrouwen instanties	22	47	39			
Vertrouwen in de Rijksoverheid	Vertrouwen instanties	23	48	40			
Vertrouwen in GGD	Vertrouwen instanties	23	48	40			
Vertrouwen in RIVM	Vertrouwen instanties	23	48	40			
Vertrouwen in huisarts	Vertrouwen instanties	23	48	40			

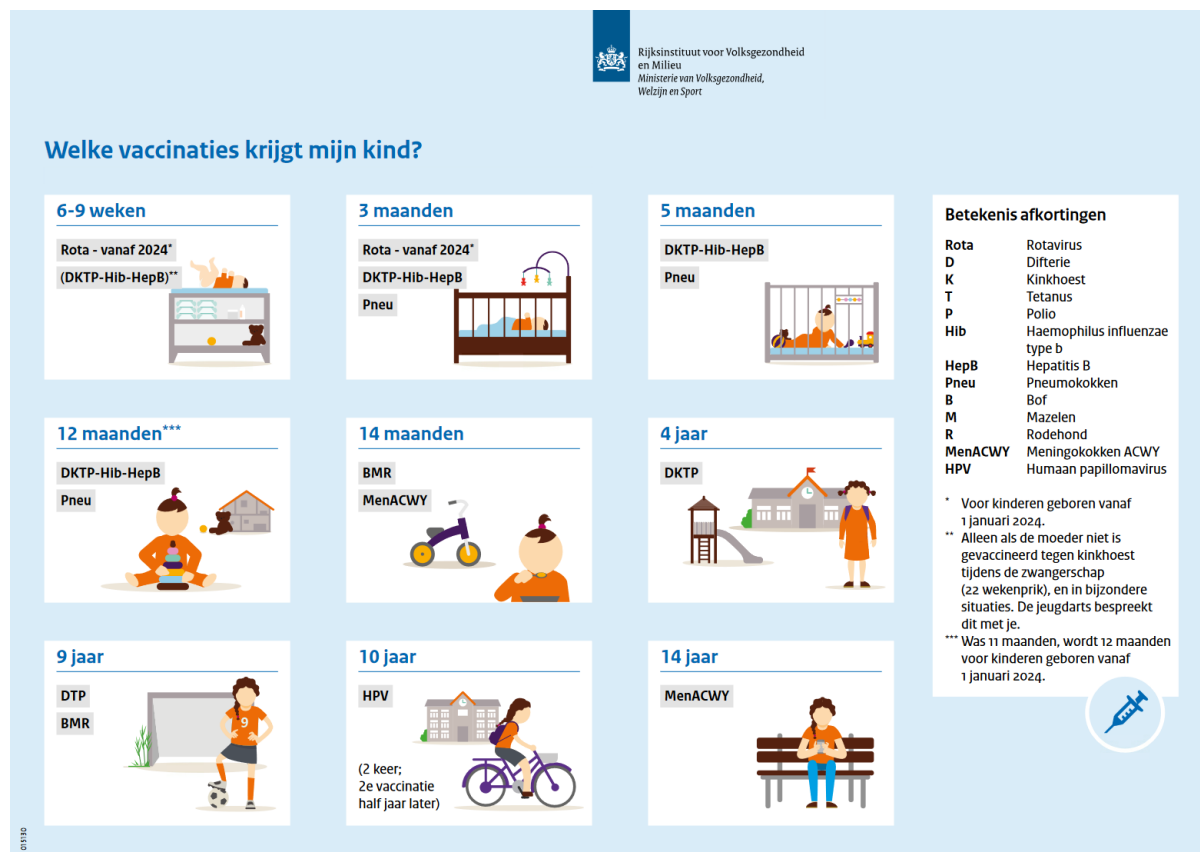
Vertrouwen in medisch specialist	Vertrouwen instanties			40			
Vertrouwen in farmaceutische bedrijven	Vertrouwen instanties	23	48	40			
Vertrouwen in de JGZ/CJG	Vertrouwen instanties		48				
Vertrouwen in het consultatiebureau	Vertrouwen instanties		48				
Publiek nooit geïnformeerd	Geloof in complottheorieën	24	49	41			CMQ
Motieven politici	Geloof in complottheorieën	24	49	41			CMQ
Burgers in de gaten houden	Geloof in complottheorieën	24	49	41			CMQ
Geheime verbanden gebeurtenissen	Geloof in complottheorieën	24	49	41			CMQ
Geheime organisaties	Geloof in complottheorieën	24	49	41			CMQ
Overheid niet bemoeien	Paternalisme	25	50	42			
Overheid bezighouden met belangrijkere dingen	Paternalisme	26	51	43			
MIST (10 items)	Misinformatie herkennen	V	V	V			MIST
Bronnen keuze vaccinatie			52	44			
Met wie praten over vaccinatie		27	53	45			
Hulp bij lezen van instructies	Health literacy	28	54	46			SILS
Zelf gevaccineerd als kind	Vaccinatiedeelname en -bereidheid	29	55	47			
Zelf ooit gevaccineerd	Vaccinatiedeelname en -bereidheid	30	56	48			

A. (Jong)volwassenen zonder kinderen

Het Rijksvaccinatieprogramma

Kinderen in Nederland krijgen gratis vaccinaties aangeboden volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Vaccinaties worden ook wel inentingen of prikken genoemd. De vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma worden op 9 momenten in de kindertijd aangeboden. De vaccinaties beschermen samen tegen 13 infectieziekten. Hieronder is het schema afgebeeld met de vaccinaties en de leeftijden van kinderen waarvoor de vaccinaties worden geadviseerd.

Bestudeert u alstublieft de volgende afbeelding over vaccinaties goed.

Vragen WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu een aantal vragen over hoe u denkt over vaccinaties voor kinderen.

1. **WHO:** Hoe belangrijk denkt u dat vaccinaties zijn voor de gezondheid van een kind?

- ☐ Helemaal niet belangrijk
- ☐ Een beetje belangrijk
- ☐ Redelijk belangrijk
- ☐ Heel belangrijk

2. **WHO:** Hoe veilig denkt u dat vaccinaties zijn voor een kind?

- ☐ Helemaal niet veilig
- ☐ Een beetje veilig
- ☐ Redelijk veilig
- ☐ Heel veilig

3. **WHO:** Hoeveel vertrouwen hebt u in zorgverleners die vaccinaties aan kinderen geven?

- 0 Helemaal geen vertrouwen
- 0 Een beetje vertrouwen
- 0 Redelijk vertrouwen
- 0 Veel vertrouwen

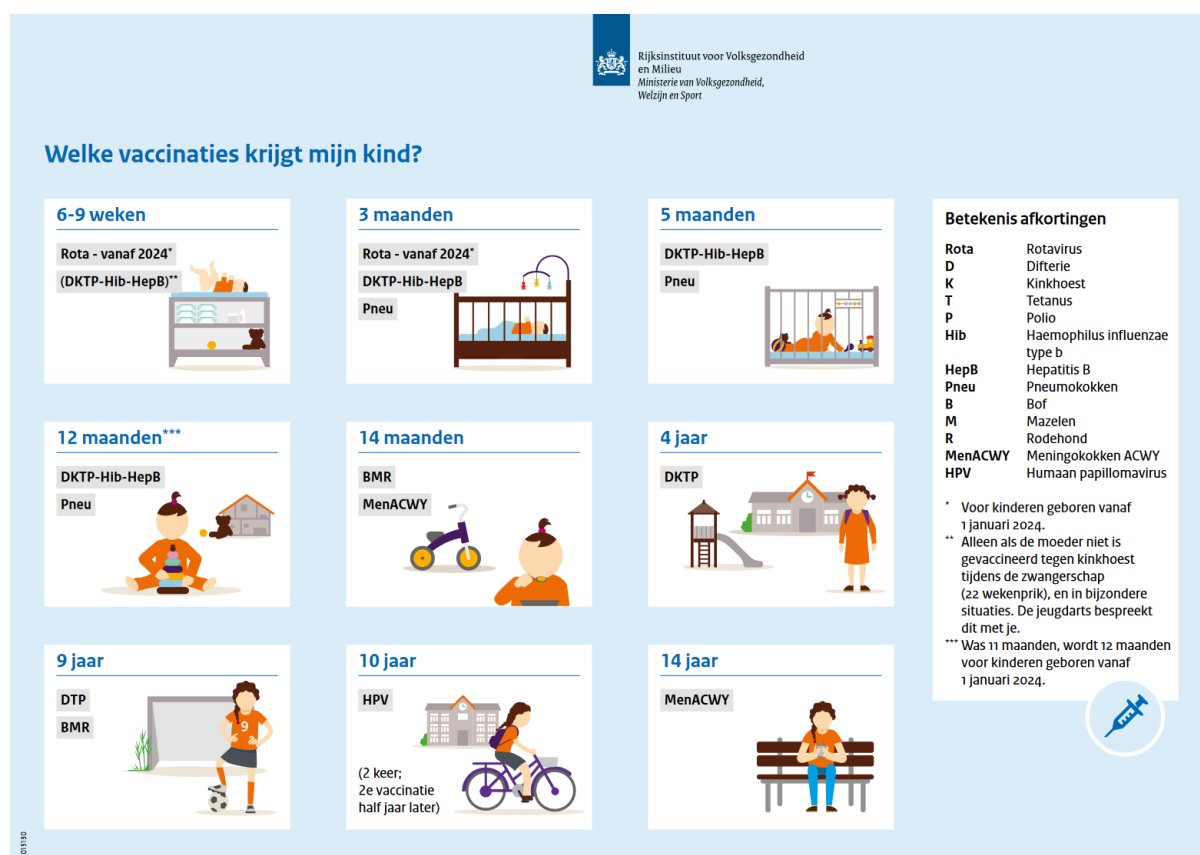
4. **WHO:** Denkt u dat de meeste ouders die u kent hun kinderen laten vaccineren?

- 0 Nee
- 0 Ja
- 0 Weet ik niet

Risicoperceptie

[Figuur opnieuw weergeven boven vraag 5 t/m 7]

De volgende vragen gaan over de ziektes waartegen de vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma beschermen. De vaccinaties beschermen samen tegen 13 infectieziekten. Hieronder is het schema afgebeeld met de vaccinaties en de bijbehorende ziektes.

5. Hoe waarschijnlijk is het dat een kind ziek wordt door één van deze ziektes als hij/zij niet gevaccineerd zou zijn? Het gaat hier alleen om de ziektes waartegen kinderen gevaccineerd worden binnen het Rijksvaccinatieprogramma

- 0 Zeer onwaarschijnlijk
- 0 Onwaarschijnlijk
- 0 Neutraal
- 0 Waarschijnlijk
- 0 Zeer waarschijnlijk

6. Hoe erg is het als een kind één van deze ziektes krijgt?

- ☐ Helemaal niet erg
- ☐ Niet erg
- ☐ Neutraal
- ☐ Erg
- ☐ Heel erg

7. Kent u iemand die ernstig ziek is geweest door één van deze ziektes?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

Vragen aanvullend op WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu nog een aantal uitspraken over vaccinaties voor kinderen. Geeft u voor ieder van deze uitspraken aan in hoeverre u het met de uitspraak eens of oneens bent.

8. Vaccinaties werken goed in het voorkomen van ziektes bij kinderen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

9. Ik maak me zorgen dat de ingrediënten in vaccinaties onveilig zijn voor kinderen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

10. Ik maak me zorgen dat kinderen zich ziek voelen kort na het krijgen van een vaccinatie

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

11. Ik maak me zorgen dat vaccinaties ernstige bijwerkingen hebben voor kinderen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

12. Ik maak me zorgen dat het immuunsysteem van kinderen verzwakt door vaccinaties

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

13. Het is belangrijk dat kinderen gevaccineerd worden, zodat anderen met een zwak immuunsysteem ook beschermd worden

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

14. Vaccineren is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om verspreiding van ziektes te voorkomen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

15. Kinderen hebben geen vaccinaties nodig, want hun immuunsysteem beschermt hen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

16. Ik denk dat het voor kinderen beter is om immuniteit op te bouwen door ziek te worden dan door een vaccinatie te krijgen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

17. Ouders worden onder druk gezet door de overheid om hun kinderen te laten vaccineren

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

18. Als weinig kinderen gevaccineerd worden, is het waarschijnlijk dat ziekten die nu zeldzaam zijn weer terug komen in Nederland

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

19. Het is erg als de ziekten waartegen kinderen gevaccineerd worden weer terug komen in Nederland

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

Vragen aanvullend op WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname – Zonder directe link naar vaccinatie

Nu komt een aantal vragen over hoe u denkt over verschillende organisaties.

20. De Nederlandse overheid bepaalt het beleid voor vaccinaties. Hoe denkt u over onze overheid als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken.

Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. De overheid heeft voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. De overheid communiceert eerlijk over vaccinaties.					
c. De overheid handelt in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

21. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) geeft advies aan de overheid over vaccinaties. Ook voert het RIVM het beleid over vaccinaties uit. Hoe denkt u over het RIVM als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken.

Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Het RIVM heeft voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. Het RIVM communiceert eerlijk over vaccinaties.					
c. Het RIVM handelt in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

22. Zorgverleners zoals artsen en verpleegkundigen geven vaccinaties. Hoe denkt u over deze zorgverleners als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken.

Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Zorgverleners hebben voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. Zorgverleners communiceren eerlijk over vaccinaties.					
c. Zorgverleners handelen in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

23. Kunt u op een schaal van 0 tot 10 aangeven hoeveel vertrouwen u in het algemeen hebt in elk van de volgende organisaties?

- 0 De overheid
- 0 De GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst)
- 0 Het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)
- 0 De huisarts
- 0 De farmaceutische bedrijven

0 = helemaal geen vertrouwen
10 = compleet vertrouwen

Geeft u voor ieder van de volgende uitspraken aan in hoeverre u het met de uitspraak eens of oneens bent.

24. Ik denk dat...

- ... er veel belangrijke dingen gebeuren in de wereld, waarover de samenleving nooit informatie krijgt.
- ... politici ons meestal niet vertellen wat de echte reden van hun beslissing is.
- ... de overheid alle burgers altijd in de gaten houdt.
- ... gebeurtenissen die op het eerste gezicht niets met elkaar te maken hebben, vaak het gevolg zijn van geheime activiteiten.
- ... er geheime organisaties zijn die politieke beslissingen sterk beïnvloeden.

- 0 Helemaal mee oneens
- 0 Mee oneens
- 0 Niet mee eens, niet mee oneens
- 0 Mee eens
- 0 Helemaal mee eens

25. De overheid moet zich niet bemoeien met mijn beslissingen over vaccinaties

- 0 Helemaal mee oneens
- 0 Mee oneens
- 0 Niet mee eens, niet mee oneens
- 0 Mee eens
- 0 Helemaal mee eens

26. De overheid moet zich bezighouden met belangrijkere dingen dan mijn beslissingen over vaccinaties

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

In dit onderdeel van de vragenlijst wordt u gevraagd om 10 nieuwskoppen te beoordelen als echt of nep. Het gaat dus om uw inschatting: denkt u dat het een echte nieuwskop is, of is het nepnieuws? Sommige items kunnen er op het eerste gezicht geloofwaardig of duidelijk nep uitzien, maar zijn dat in werkelijkheid niet. Voor elke nieuwskop is er maar één antwoord juist.

Aan het einde van de vragenlijst krijgt u te zien welke nieuwskoppen echt en welke nep zijn.

[onderstaande items moeten in random volgorde weergegeven worden]

	Echt	Nep
Overheidsfunctionarissen hebben aandelenkoersen gemanipuleerd om schandalen te verbergen		
Nieuw onderzoek: linkse mensen liegen vaker om een hoger salaris te krijgen		
Nieuw onderzoek laat een duidelijke relatie zien tussen oogkleur en intelligentie		
De Regering verspreidt bewust ziekten via luchtgolven en de voedselvoorziening		
Een kleine groep mensen controleert de wereldeconomie door de prijs van goud en olie te manipuleren		
Standpunten over de Europese Unie zijn overwegend positief, zowel binnen als buiten Europa		
Hotelketen Hyatt heeft besloten kleine flesjes uit hotelbadkamers te verwijderen		
Republikeinen zijn verdeeld in hun opvattingen over het gedrag van Trump, de Democraten zijn over het algemeen kritisch		
De Verenigde Naties krijgen overwegend positieve beoordelingen van mensen over de hele wereld		
Taiwan wil meedoen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde		

De volgende vragen gaan over met wie u praat over vaccinaties en of u hulp nodig hebt bij het lezen van medische teksten.

27. Met wie praat u weleens over vaccinaties? Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- ☐ Ik praat met niemand over vaccinaties **exclusief*
- ☐ Mijn partner
- ☐ Familieleden
- ☐ Vrienden of kennissen
- ☐ Buurtbewoners
- ☐ Collega's
- ☐ Leden van groepen op social media
- ☐ Leden van een politieke partij
- ☐ Leden van vrijwilligersorganisaties
- ☐ Leden van andere groepen (bijvoorbeeld mensen die u kent van het buurthuis, de sportclub, de kerk of moskee, of een hobbygroep)
- ☐ De huisarts
- ☐ Mijn behandelend arts, verpleegkundige of verzorgende
- ☐ Anders, namelijk ... **open vraag**

28. Hoe vaak hebt u hulp nodig bij het lezen van instructies, flyers of andere teksten van uw (huis)arts of apotheek?

- ☐ Nooit
- ☐ Zelden
- ☐ Soms
- ☐ Vaak
- ☐ Altijd

Tot slot hebben we een paar vragen over uw eigen vaccinatiedeelname.

29. Hebt u vaccinaties gekregen toen u een kind was? We bedoelen hiermee de vaccinaties die toen u een kind was gratis werden aangeboden in het Rijksvaccinatieprogramma of in het vaccinatieprogramma van het land waar u als kind woonde.

- ☐ Ja, alle vaccinaties die werden aangeboden toen ik kind was
- ☐ Ja, enkele vaccinaties die werden aangeboden toen ik kind was
- ☐ Nee, geen van de aangeboden vaccinaties toen ik kind was
- ☐ Weet ik niet

30. Welke andere vaccinaties hebt u ooit gekregen? Meerdere antwoordopties mogelijk.

- ☐ Vaccinatie tegen *griep* (griep prik)
- ☐ Vaccinatie tegen *corona*
- ☐ Eén of meerdere vaccinaties voor een *buitenlandse reis*
- ☐ Vaccinatie tegen *gordelroos*
- ☐ Vaccinatie tegen *hepatitis B*
- ☐ Vaccinatie tegen *pneumokokken*
- ☐ Ik heb geen vaccinaties gehad
- ☐ Weet ik niet meer
- ☐ Anders, namelijk...

In een onderdeel van deze vragenlijst moest u beoordelen of 10 nieuwskoppen echt of nep waren. Hieronder ziet u de juiste antwoorden met daarnaast uw eigen antwoord. Dit onderdeel van de vragenlijst meet hoe gevoelig mensen zijn voor misinformatie.

	Juiste antwoord	Uw antwoord
Overheidsfunctionarissen hebben aandelenkoersen gemanipuleerd om schandalen te verbergen	Nep	
Nieuw onderzoek: linkse mensen liegen vaker om een hoger salaris te krijgen	Nep	
Nieuw onderzoek laat een duidelijke relatie zien tussen oogkleur en intelligentie	Nep	
De Regering verspreidt bewust ziekten via luchtgolven en de voedselvoorziening	Nep	
Een kleine groep mensen controleert de wereldeconomie door de prijs van goud en olie te manipuleren	Nep	
Standpunten over de Europese Unie zijn overwegend positief, zowel binnen als buiten Europa	Echt	
Hotelketen Hyatt heeft besloten kleine flesjes uit hotelbadkamers te verwijderen	Echt	
Republikeinen zijn verdeeld in hun opvattingen over het gedrag van Trump, de Democraten zijn over het algemeen kritisch	Echt	
De Verenigde Naties krijgen overwegend positieve beoordelingen van mensen over de hele wereld	Echt	
Taiwan wil meedoen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde	Echt	

B. Ouders van kinderen tot en met 14 jaar

In deze vragenlijst vragen we naar uw ervaringen met het laten vaccineren van uw jongste kind. Mocht u meerdere kinderen hebben dan hoeft u de vraag dus alleen te beantwoorden over uw jongste kind.

We beginnen met een aantal vragen over de leeftijd van uw jongste kind.

1. Hoe oud is uw jongste kind?

- Jonger dan 1 jaar
- 1 jaar
- 2 jaar
- 3 jaar
- 4 jaar
- 5 jaar
- 6 jaar
- 7 jaar
- 8 jaar
- 9 jaar
- 10 jaar
- 11 jaar
- 12 jaar
- 13 jaar
- 14 jaar
- 15 jaar of ouder

2. *Voorselectie: Alleen indien antwoord op vorige vraag 'jonger dan 1 jaar'

Hoeveel maanden oud is uw jongste kind?

- Jonger dan 1 maand oud
- 1 maand
- 2 maanden
- 3 maanden
- 4 maanden
- 5 maanden
- 6 maanden
- 7 maanden
- 8 maanden
- 9 maanden
- 10 maanden
- 11 maanden

***Voorselectie: Alleen indien antwoord op vorige vraag '1 jaar'**

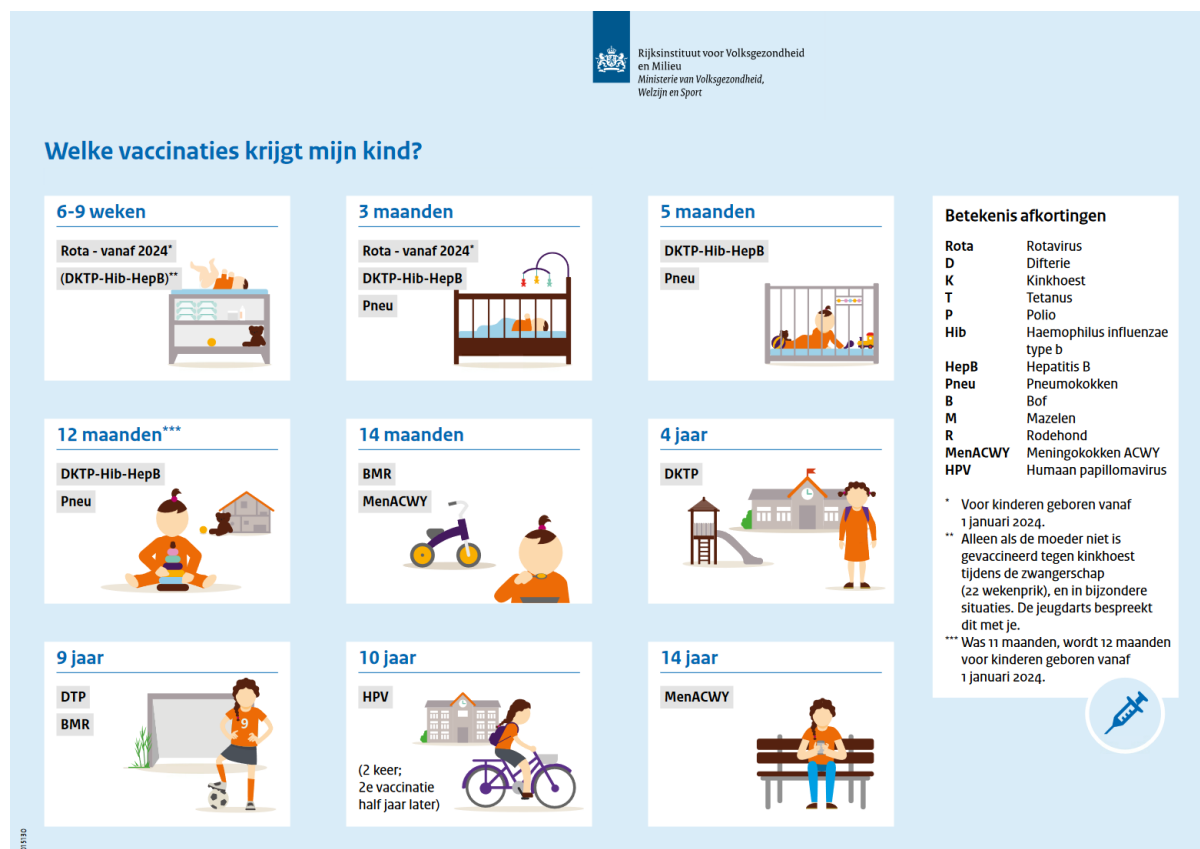
Hoeveel maanden oud is uw jongste kind?

- 12 maanden (1 jaar)
- 13 maanden (1 jaar en 1 maand)
- 14 maanden (1 jaar en 2 maanden)
- 15 maanden (1 jaar en 3 maanden)
- Ouder dan 15 maanden (1 jaar en 3 maanden)

Het Rijksvaccinatieprogramma

Kinderen in Nederland krijgen gratis vaccinaties aangeboden volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Vaccinaties worden ook wel inentingen of prikken genoemd. De vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma worden op 9 momenten in de kindertijd aangeboden. De vaccinaties beschermen samen tegen 13 infectieziekten. In de figuur staat welke vaccinaties op welke leeftijd worden aangeboden. Het kan zijn dat dit schema voor uw kind nog iets anders was, omdat het schema soms wordt aangepast.

Bestudeert u alstublieft de volgende afbeelding over vaccinaties goed.

Vragen over deelname, intentie en twijfel RVP-vaccinaties

Het vaccineren van kinderen in Nederland is vrijwillig. Ouders kunnen zelf beslissen of ze hun kind willen laten vaccineren. Ouders kunnen verschillende redenen hebben om hun kind wel of niet te laten vaccineren. Wij zijn benieuwd naar deze redenen.

Er volgt nu eerst een aantal vragen over vaccinaties voor kinderen en uw ervaringen met deze vaccinaties.

3. *Voorselectie: jongste kind = 4 maanden of ouder

WHO (W-1): Het Rijksvaccinatieprogramma in Nederland heeft meerdere vaccinaties voor kinderen en jongeren. Heeft uw jongste kind geen van deze vaccinaties, enkele vaccinaties of alle vaccinaties gehad?

We bedoelen hiermee de vaccinaties waar uw kind tot nu toe voor is uitgenodigd.

- 0 Geen vaccinaties
- 0 Enkele vaccinaties
- 0 Alle vaccinaties

4. **WHO (W-2):** Het Rijksvaccinatieprogramma in Nederland heeft meerdere vaccinaties voor kinderen en jongeren. Wilt u dat uw jongste kind geen van deze vaccinaties, enkele vaccinaties of alle vaccinaties krijgt?

We bedoelen hiermee de vaccinaties waarvoor uw kind nog wordt uitgenodigd.

- 0 Geen vaccinaties
0 Enkele vaccinaties
0 Alle vaccinaties

***Voorselectie:** voor deelnemers waarvan het jongste kind enkele vaccinaties uit het RVP heeft gehad (zie vraag W-1) **OF** voor deelnemers die willen dat het jongste kind enkele vaccinaties uit het RVP krijgt (zie vraag W-2)

5. Geef voor de volgende vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma aan of u ze wel wilt, of u twijfelt, of dat u ze niet wilt voor uw jongste kind. U kunt het ook aangeven als uw kind de vaccinaties al heeft gekregen.

	Deze vaccinatie(s) wil ik niet voor mijn jongste kind	Ik twijfel / Ik weet het nog niet	Deze vaccinatie(s) wil ik wel voor mijn jongste kind	Mijn jongste kind heeft (al) deze vaccinatie(s) gekregen
*Voorselectie item 'Rota-vaccinatie': alleen voor ouders waarvan het jongste kind is geboren in 2024.				
Rota-vaccinatie	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen ziekte door het Rotavirus. Deze vaccinatie wordt gegeven aan kinderen die op of na 1 januari 2024 geboren zijn, rond de leeftijd van 6 tot 9 weken.]</i>				
DKTP-Hib-HepB-vaccinatie(s)	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen meerdere ziektes, namelijk Difterie, Kinkhoest, Tetanus, Polio, Haemophilus influenzae type b en Hepatitis B. Deze vaccinatie wordt drie keer gegeven, namelijk rond de leeftijd van 3, 5 en 12 maanden.]</i>				
Pneu-vaccinatie(s)	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen de ziekte Pneumokokken. Deze vaccinatie wordt drie keer gegeven, namelijk rond de leeftijd van 3, 5 en 12 maanden.]</i>				
BMR-vaccinatie(s)	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen meerdere ziektes, namelijk Bof, Mazzelen en Rode Hond. Deze vaccinatie wordt twee keer gegeven, namelijk rond de leeftijd van 14 maanden en 9 jaar.]</i>				
MenACWY-vaccinatie(s)	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen meningokokkenziekte. De vaccinatie beschermt tegen meningokokkenziekte veroorzaakt door vier typen bacterie met de naam meningokokken A, C, W en Y. Deze vaccinatie wordt twee keer gegeven, namelijk rond de leeftijd van 14 maanden en 14 jaar.]</i>				
DKTP-vaccinatie(s)	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen meerdere ziektes, namelijk Difterie, Kinkhoest, Tetanus en Polio. Deze vaccinatie wordt gegeven rond de leeftijd van 4 jaar.]</i>				
DTP-vaccinatie	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen meerdere ziektes, namelijk Difterie, Tetanus en Polio. Deze vaccinatie wordt gegeven rond de leeftijd van 9 jaar.]</i>				
HPV-vaccinatie(s)	0	0	0	0
<i>[infoblokje: Deze vaccinatie beschermt tegen het HPV virus. Dit virus kan verschillende soorten kanker veroorzaken waaronder baarmoederhalskanker en peniskanker. Deze vaccinatie wordt op twee momenten gegeven rond de leeftijd van 11 jaar. Sinds 2022 worden naast meisjes ook jongens tegen HPV gevaccineerd.]</i>				

***Voorselectie:** Respondent antwoordde voor een of meerdere items 'niet' bij de vraag 'Geef voor de volgende vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma aan of u ze wel wilt, of u twijfelt, of dat u ze niet wilt voor uw jongste kind.'.

6. U gaf aan dat u één of meerdere vaccinaties niet wilt voor uw kind. Wat is hiervoor de belangrijkste reden?

.....

.....

.....

***Voorselectie:** Respondent antwoordde voor een of meerdere items 'ik twijfel' bij de vraag 'Geef voor de volgende vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma aan of u ze wel wilt, of u twijfelt, of dat u ze niet wilt voor uw jongste kind.'.

7. U gaf aan dat u twijfelt over één of meerdere vaccinaties voor uw kind. Wat maakt dat u twijfelt?

.....

.....

.....

[Figuur opnieuw weergeven bij vraag 8 en 9]

***Voorselectie:** jongste kind = 13 jaar of jonger

8. Denkt u aan de volgende vaccinatie die uw jongste kind krijgt aangeboden. De uitspraken hieronder gaan over uw keuze om uw jongste kind wel of niet te vaccineren. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met deze stellingen?

Als het gaat om het vaccineren van mijn jongste kind ...

...weet ik wat voor mijn kind de beste keuze is

... voel ik me zeker over de keuze

... kan ik het besluit gemakkelijk nemen

0 Helemaal mee oneens

0 Mee oneens

0 Niet mee eens, niet mee oneens

0 Mee eens

0 Helemaal mee eens

***Voorselectie:** jongste kind = 13 jaar of jonger

9. ei

Geen twijfel 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel twijfel v

***Voorselectie:** jongste kind = 13 jaar of jonger + heeft op voorgaande vraag over twijfel 3 t/m 10 geantwoord

10. Wat zou u kunnen helpen om een keuze te maken over het wel of niet vaccineren van uw jongste kind?

.....

.....

.....

Vragen WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu een aantal vragen over hoe u denkt over vaccinaties voor uw jongste kind.

11. **WHO:** Hoe belangrijk denkt u dat vaccinaties zijn voor de gezondheid van uw kind?

- ☐ Helemaal niet belangrijk
- ☐ Een beetje belangrijk
- ☐ Redelijk belangrijk
- ☐ Heel belangrijk

12. **WHO:** Hoe veilig denkt u dat vaccinaties zijn voor uw kind?

- ☐ Helemaal niet veilig
- ☐ Een beetje veilig
- ☐ Redelijk veilig
- ☐ Heel veilig

13. **WHO:** Hoeveel vertrouwen hebt u in zorgverleners die vaccinaties aan kinderen geven?

- ☐ Helemaal geen vertrouwen
- ☐ Een beetje vertrouwen
- ☐ Redelijk vertrouwen
- ☐ Veel vertrouwen

14. **WHO:** Denkt u dat de meeste ouders die u kent hun kinderen laten vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

15. **WHO:** Denkt u dat de meeste van uw naaste familieleden en vrienden willen dat u uw kind laat vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

16. **WHO:** Denkt u dat uw religieuze leiders willen dat u uw kind laat vaccineren? *Denk aan priesters, geestelijken, imams, rabbijnen en anderen in soortgelijke rollen. Als u geen religieuze leider heeft, kiest u voor niet van toepassing.*

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Niet van toepassing

17. **WHO:** Denkt u dat andere belangrijke personen in uw omgeving willen dat u uw kind laat vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

Vragen WHO BeSD – Ervaringen vaccineren

Er volgt nu een aantal vragen over uw ervaringen met vaccinaties voor uw jongste kind.

18. **WHO:** Heeft een dokter of verpleegkundige u geadviseerd om uw jongste kind te laten vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

19. **WHO:** Hebt u ooit een uitnodiging gekregen om uw jongste kind te laten vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

20. **WHO:** Weet u waar u uw jongste kind kan laten vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

21. **WHO:** Bent u zelf ooit mee geweest om uw jongste kind te laten vaccineren?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

22. **WHO:** Bent u ooit weggestuurd toen u uw jongste kind wilde laten vaccineren? *Bijvoorbeeld omdat er geen vaccin beschikbaar was, omdat u geen afspraak had, of om een andere reden.*

- ☐ Nee
- ☐ Ja

23. **WHO (W-3):** Hoe makkelijk is het om een vaccinatie te halen voor uw jongste kind?

- ☐ Helemaal niet makkelijk
- ☐ Een beetje makkelijk
- ☐ Redelijk makkelijk
- ☐ Heel makkelijk

24. **WHO:** Hoe makkelijk kunt u de kosten betalen voor het laten vaccineren van uw jongste kind? *De vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma zijn gratis, maar denk hierbij bijvoorbeeld aan reiskosten en de kosten van vrij nemen van uw werk.*

- ☐ Helemaal niet makkelijk
- ☐ Een beetje makkelijk
- ☐ Redelijk makkelijk
- ☐ Heel makkelijk

25. **WHO:** Wat maakt het moeilijk om uw jongste kind te laten vaccineren? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- ☐ Niets, het is niet moeilijk *exclusive
- ☐ Ik weet niet waar de priklocatie is
- ☐ Ik kan niet terecht op een moment dat het mij uitkomt
- ☐ Het is moeilijk om bij de priklocatie te komen
- ☐ Het is moeilijk om een afspraak te maken
- ☐ De priklocatie stuurt mensen terug zonder te vaccineren
- ☐ Het is voor mij te duur om naar de priklocatie te gaan
- ☐ Mijn kind heeft last van prikangst
- ☐ Iets anders, namelijk...

26. ***Voorselectie: deelnemers die niet "Niets, het is niet moeilijk" op vorige vraag antwoorden.**
Wat zou het voor u makkelijker maken om uw jongste kind te laten vaccineren?

.....

.....

.....

27. ***Voorselectie: Alleen als kind een of meerdere vaccinaties heeft gehad**

WHO: Denk aan de laatste keer dat uw jongste kind een vaccinatie kreeg van het Rijksvaccinatieprogramma. Hoe tevreden bent u over die ervaring?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Een beetje tevreden
- ☐ Redelijk tevreden
- ☐ Heel tevreden

28. *Voorselectie: Alleen voor de deelnemers die aangeven dat ze niet tevreden zijn over het laten vaccineren van het jongste kind (helemaal niet tevreden, een beetje tevreden, redelijk tevreden) (zie vraag W-4 & W-5)

WHO: Waar bent u niet tevreden over? Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Niets, ik ben tevreden *exclusive
- ☐ De wachtrij is te lang
- ☐ De priklocatie is niet schoon
- ☐ De medewerkers zijn niet goed opgeleid
- ☐ De medewerkers gedragen zich onvriendelijk
- ☐ De medewerkers hebben niet genoeg aandacht voor je
- ☐ Iets anders, namelijk...

Risicoperceptie

[Figuur opnieuw weergeven]

De volgende vragen gaan specifiek over de ziektes waartegen de vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma beschermen.

29. Hoe waarschijnlijk is het dat uw kind ziek wordt door één van deze ziektes als hij/zij niet gevaccineerd zou zijn? Het gaat hier alleen om de ziektes waartegen kinderen gevaccineerd worden binnen het Rijksvaccinatieprogramma

- ☐ Zeer onwaarschijnlijk
- ☐ Onwaarschijnlijk
- ☐ Neutraal
- ☐ Waarschijnlijk
- ☐ Zeer waarschijnlijk

30. Hoe erg is het als uw kind één van deze ziektes krijgt?

- ☐ Helemaal niet erg
- ☐ Niet erg
- ☐ Neutraal
- ☐ Erg
- ☐ Heel erg

31. Kent u iemand die ernstig ziek is geweest door één van deze ziektes?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

Vragen aanvullend op WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu nog een aantal uitspraken over vaccinaties voor kinderen. Geeft u voor ieder van deze uitspraken aan in hoeverre u het met de uitspraak eens of oneens bent.

32. Vaccinaties werken goed in het voorkomen van ziektes bij kinderen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

33. Ik maak me zorgen dat de ingrediënten in vaccinaties onveilig zijn voor kinderen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

34. Ik maak me zorgen dat kinderen zich ziek voelen kort na het krijgen van een vaccinatie

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

35. Ik maak me zorgen dat vaccinaties ernstige bijwerkingen hebben voor kinderen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

36. Ik maak me zorgen dat het immuunsysteem van kinderen verzwakt door vaccinaties

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

37. Als veel andere kinderen gevaccineerd zijn, hoeft mijn kind niet te worden gevaccineerd

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

38. Het is belangrijk dat kinderen gevaccineerd worden, zodat anderen met een zwak immuunsysteem ook beschermd worden

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

39. Vaccineren is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om verspreiding van ziektes te voorkomen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

40. Kinderen hebben geen vaccinaties nodig, want hun immuunsysteem beschermt hen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

41. Ik denk dat het voor kinderen beter is om immuniteit op te bouwen door ziek te worden dan door een vaccinatie te krijgen

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

42. Ouders worden onder druk gezet door de overheid om hun kinderen te laten vaccineren

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

43. Als weinig kinderen gevaccineerd worden, is het waarschijnlijk dat ziekten die nu zeldzaam zijn weer terug komen in Nederland

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

44. Het is erg als de ziekten waartegen kinderen gevaccineerd worden weer terug komen in Nederland

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

Vragen aanvullend op WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname (zonder directe link naar vaccinatie)

Nu komt er een aantal vragen over hoe u denkt over verschillende organisaties.

45. De Nederlandse overheid bepaalt het beleid voor vaccinaties. Hoe denkt u over onze overheid als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken. Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. De overheid heeft voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. De overheid communiceert eerlijk over infectieziekten en vaccinaties.					
c. De overheid handelt in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

46. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) geeft advies aan de overheid over vaccinaties. Ook voert het RIVM het beleid over vaccinaties uit. Hoe denkt u over het RIVM als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken. Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Het RIVM heeft voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. Het RIVM communiceert eerlijk over vaccinaties.					
c. Het RIVM handelt in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

47. Zorgverleners zoals artsen en verpleegkundigen geven vaccinaties. Hoe denkt u over deze zorgverleners als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken. Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Zorgverleners hebben voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. Zorgverleners communiceren eerlijk over vaccinaties.					
c. Zorgverleners handelen in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

48. Kunt u op een schaal van 0 tot 10 aangeven hoeveel vertrouwen u in het algemeen hebt in elk van de volgende organisaties?

- 0 De overheid
- 0 De GGD (Gemeentelijke gezondheidszorg)
- 0 Het RIVM (Rijksinstituut voor Gezondheid en Milieu)
- 0 De huisarts
- 0 De farmaceutische bedrijven
- 0 JGZ (Jeugdgezondheidszorg)/ CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin)
- 0 Het consultatiebureau

0 = helemaal geen vertrouwen
10 = compleet vertrouwen

Geef u voor ieder van de volgende uitspraken aan in hoeverre u het met de uitspraak eens of oneens bent.

49. Ik denk dat...

- ... er veel belangrijke dingen gebeuren in de wereld, waarover de samenleving nooit informatie krijgt.
- ... politici ons meestal niet vertellen wat de echte reden van hun beslissing is.
- ... de overheid alle burgers altijd in de gaten houdt.
- ... gebeurtenissen die op het eerste gezicht niets met elkaar te maken hebben, vaak het gevolg zijn van geheime activiteiten.
- ... er geheime organisaties zijn die politieke beslissingen sterk beïnvloeden.

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

50. De overheid moet zich niet bemoeien met mijn beslissingen over vaccinaties

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

51. De overheid moet zich bezighouden met belangrijkere dingen dan mijn beslissingen over vaccinaties

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

In dit onderdeel van de vragenlijst wordt u gevraagd om 10 nieuwskoppen te beoordelen als echt of nep. Het gaat dus om uw inschatting: denkt u dat het een echte nieuwskop is, of is het nepnieuws? Sommige items kunnen er op het eerste gezicht geloofwaardig of duidelijk nep uitzien, maar zijn dat in werkelijkheid niet. Voor elke nieuwskop is er maar één antwoord juist.

Aan het einde van de vragenlijst krijgt u te zien welke nieuwskoppen echt en welke nep zijn.

[onderstaande items moeten in random volgorde weergegeven worden]

	Echt	Nep
Overheidsfunctionarissen hebben aandelenkoersen gemanipuleerd om schandalen te verbergen		
Nieuw onderzoek: linkse mensen liegen vaker om een hoger salaris te krijgen		
Nieuw onderzoek laat een duidelijke relatie zien tussen oogkleur en intelligentie		
De Regering verspreidt bewust ziekten via luchtgolven en de voedselvoorziening		
Een kleine groep mensen controleert de wereldeconomie door de prijs van goud en olie te manipuleren		
Standpunten over de Europese Unie zijn overwegend positief, zowel binnen als buiten Europa		
Hotelketen Hyatt heeft besloten kleine flesjes uit hotelbadkamers te verwijderen		

Republikeinen zijn verdeeld in hun opvattingen over het gedrag van Trump, de Democraten zijn over het algemeen kritisch		
De Verenigde Naties krijgen overwegend positieve beoordelingen van mensen over de hele wereld		
Taiwan wil meedoen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde		

De volgende vragen gaan over welke informatiebronnen u gebruikt om een keuze te maken over het vaccineren van uw jongste kind, met welke mensen u hierover praat en of u hulp nodig hebt bij het lezen van medische teksten.

52. Welke bronnen zijn voor u belangrijk in de keuze om uw jongste kind wel of niet te vaccineren? Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- ☐ Huisarts of een andere zorgverlener
- ☐ Sociale media, zoals Facebook, X (voorheen Twitter) of Instagram
- ☐ Mensen in mijn omgeving, zoals vrienden, familie, collega's of kennissen
- ☐ Websites van de overheid, het RIVM of de GGD
- ☐ Websites over gezondheid, zoals thuisarts.nl
- ☐ Websites die een tegengeluid bieden tegen het vaccinatiebeleid
- ☐ De uitnodiging voor vaccinatie en de folder met informatie die ik via de post ontvang
- ☐ Landelijke, regionale of lokale kranten op papier of online
- ☐ Nieuwssites zoals nos.nl en nu.nl
- ☐ Nieuwsuitzendingen van de publieke of commerciële omroep, zoals het NOS journaal of RTL nieuws
- ☐ De radio
- ☐ Ik heb geen bronnen nodig om de keuze te maken *exclusief
- ☐ Anders, namelijk ... **open vraag**

53. Met wie praat u weleens over vaccinaties? Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- ☐ Ik praat met niemand over vaccinaties
- ☐ Mijn partner
- ☐ Familieleden
- ☐ Vrienden of kennissen
- ☐ Buurtbewoners
- ☐ Collega's
- ☐ Leden van groepen op social media
- ☐ Leden van een politieke partij
- ☐ Leden van vrijwilligersorganisaties
- ☐ Leden van andere groepen (bijvoorbeeld mensen die u kent van het buurthuis, de sportclub, de kerk of moskee, of een hobbygroep)
- ☐ De huisarts
- ☐ De verpleegkundige of arts bij de GGD
- ☐ De verpleegkundige of arts bij het consultatiebureau
- ☐ De verpleegkundige of arts bij de jeugdgezondheidszorg (JGZ) of het centrum voor jeugd en gezin (CJG)
- ☐ Mijn behandelend arts, verpleegkundige of verzorgende
- ☐ Anders, namelijk ... **open vraag**

54. Hoe vaak hebt u hulp nodig bij het lezen van instructies, flyers of andere teksten van uw (huis)arts of apotheek?

- ☐ Nooit
- ☐ Zelden
- ☐ Soms
- ☐ Vaak
- ☐ Altijd

Tot slot hebben we een paar vragen over uw eigen vaccinatiedeelname.

55. Hebt u vaccinaties gekregen toen u een kind was? *We bedoelen hiermee de vaccinaties die toen u een kind was gratis werden aangeboden in het Rijksvaccinatieprogramma of in het vaccinatieprogramma van het land waar u als kind woonde.*

- ☐ Ja, alle vaccinaties die werden aangeboden toen ik kind was
☐ Ja, enkele vaccinaties die werden aangeboden toen ik kind was
☐ Nee, geen van de aangeboden vaccinaties
☐ Weet ik niet

56. Welke andere vaccinaties hebt u ooit gekregen? *Meerdere antwoordopties zijn mogelijk.*

- ☐ Vaccinatie tegen *griep* (griep prik)
☐ Vaccinatie tegen *corona*
☐ Een of meerdere vaccinaties voor een *buitenlandse reis*
☐ Vaccinatie tegen *gordelroos*
☐ Vaccinatie tegen *hepatitis B*
☐ Vaccinatie tegen *pneumokokken*
☐ Ik heb geen vaccinaties gehad
☐ Weet ik niet meer
☐ Anders, namelijk...

In een onderdeel van deze vragenlijst moest u beoordelen of 10 nieuwskoppen echt of nep waren. Hieronder ziet u de juiste antwoorden met daarnaast uw eigen antwoord. Dit onderdeel van de vragenlijst meet hoe gevoelig mensen zijn voor misinformatie.

	Juiste antwoord	Uw antwoord
Overheidsfunctionarissen hebben aandelenkoersen gemanipuleerd om schandalen te verbergen	Nep	
Nieuw onderzoek: linkse mensen liegen vaker om een hoger salaris te krijgen	Nep	
Nieuw onderzoek laat een duidelijke relatie zien tussen oogkleur en intelligentie	Nep	
De Regering verspreidt bewust ziekten via luchtgolven en de voedselvoorziening	Nep	
Een kleine groep mensen controleert de wereldeconomie door de prijs van goud en olie te manipuleren	Nep	
Standpunten over de Europese Unie zijn overwegend positief, zowel binnen als buiten Europa	Echt	
Hotelketen Hyatt heeft besloten kleine flesjes uit hotelbadkamers te verwijderen	Echt	
Republikeinen zijn verdeeld in hun opvattingen over het gedrag van Trump, de Democraten zijn over het algemeen kritisch	Echt	
De Verenigde Naties krijgen overwegend positieve beoordelingen van mensen over de hele wereld	Echt	
Taiwan wil meedoen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde	Echt	

C. Volwassenen die in aanmerking komen voor de griep- en coronaprik

GRIEPPRIK EN CORONAPRIK Vragen Vaccinatiedeelname en -bereidheid

De grieprik wordt elk jaar in Nederland aangeboden aan mensen die extra risico lopen om ernstig ziek te worden. Bijvoorbeeld mensen van 60 jaar en ouder en mensen met bepaalde aandoeningen, zoals astma, long- of hartaandoeningen. Mensen die in aanmerking komen voor de grieprik krijgen van hun huisarts een uitnodiging voor de grieprik.

Vaccineren in Nederland is vrijwillig. Mensen beslissen zelf of ze de grieprik willen of niet. Mensen kunnen verschillende redenen hebben om zich wel of niet te laten vaccineren. Wij zijn benieuwd naar deze redenen.

1. ***Voorselectie: In pilot (februari)**

Hebt u afgelopen najaar een uitnodiging ontvangen voor een grieprik?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

2. ***Voorselectie: in pilot (februari)**

Hebt u afgelopen najaar een grieprik gekregen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

3. ***Voorselectie: Alleen vragenlijstmoment in december**

Hebt u dit najaar een uitnodiging ontvangen voor een grieprik?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

4. ***Voorselectie: Alleen vragenlijstmoment in december**

Hebt u dit najaar een grieprik gekregen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

5. ***Voorselectie: Alleen vragenlijstmoment in december + deelnemer heeft nog niet de grieprik gekregen (vraag hierboven 'nee' geantwoord)**

Wilt u deze winter een grieprik krijgen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik nog niet

→ In december en in pilot (februari): Als deelnemer jonger dan 60 is EN niet is uitgenodigd voor de grieprik, dan stopt de vragenlijst hier voor deze deelnemer.

Mensen die in aanmerking komen voor **de grieprik**, komen ook in aanmerking voor **de coronaprik**. Dit zijn mensen die extra risico lopen om ernstig ziek te worden. Bijvoorbeeld mensen van 60 jaar en ouder en mensen met bepaalde aandoeningen, zoals astma, long- of hartaandoeningen.

Vaccineren in Nederland is vrijwillig. Mensen beslissen zelf of ze de coronaprik willen of niet. Mensen kunnen verschillende redenen hebben om zich wel of niet te laten vaccineren. Wij zijn benieuwd naar deze redenen.

6. *Voorselectie: In pilot (februari)

Hebt u afgelopen najaar een uitnodiging ontvangen voor een coronaprik?

- ☐ Nee
☐ Ja
☐ Weet ik niet

7. *Voorselectie: in pilot (februari)

Hebt u afgelopen najaar een coronaprik gekregen?

- ☐ Nee
☐ Ja

8. *Voorselectie: alleen vragenlijstmoment in december

Hebt u dit najaar een uitnodiging ontvangen voor een coronaprik?

- ☐ Nee
☐ Ja

9. *Voorselectie: alleen vragenlijstmoment in december

Hebt u dit najaar een coronaprik gekregen?

- ☐ Nee
☐ Ja

10. *Voorselectie: alleen vragenlijstmoment in december + deelnemer heeft nog geen coronaprik gekregen (vraag hierboven 'nee' geantwoord)

Wilt u deze winter een coronaprik krijgen?

- ☐ Nee
☐ Ja
☐ Weet ik nog niet

GRIEPPRIK

Vragen WHO BeSD – Determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu een aantal vragen over **de grieprik** en uw ervaringen met deze vaccinatie.

OF Vragenlijst in pilot (februari): deelnemer heeft 'nee' geantwoord op de vraag 'Heeft u vorig afgelopen najaar de grieprik gekregen?'

1 U gaf aan dat u zich het afgelopen jaar niet hebt laten vaccineren tegen griep. Wat was hiervoor de belangrijkste reden?

.....

.....

.....

**Voorselectie: Vragenlijstmoment in december, deelnemer heeft 'nee' geantwoord op de vraag 'Wilt u deze winter een griep prik krijgen?'*

2 U gaf aan dat u zich dit najaar niet wilt laten vaccineren tegen griep. Wat is hiervoor de belangrijkste reden?

.....

.....

.....

**Voorselectie: Alleen vragenlijstmoment in december, deelnemer heeft 'weet ik nog niet' geantwoord op de vraag 'Wilt u deze winter een griep prik krijgen?'*

3 U gaf aan niet te weten of u zich dit najaar wilt laten vaccineren tegen griep. Wat is de reden dat u het nog niet weet?

.....

.....

.....

4 De uitspraken hieronder gaan over uw keuze om wel of niet voor een griep prik te halen. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met deze stellingen?

Als het gaat om een griep prik...

...weet ik wat voor mij de beste keuze is
... voel ik me zeker over de keuze
... kan ik het besluit gemakkelijk nemen

- 0 Helemaal mee oneens
- 0 Mee oneens
- 0 Niet mee eens, niet mee oneens
- 0 Mee eens
- 0 Helemaal mee eens

5 In hoeverre twijfelt u bij de keuze om wel of niet een griep prik te halen? Kies het cijfer dat het beste bij u past.

Geen twijfel 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel twijfel

**Voorselectie: heeft op voorgaande vraag over twijfel 3 t/m 10 geantwoord*

6 Wat zou u kunnen helpen om een keuze te maken over het wel of niet nemen van een griep prik?

.....

.....

.....

7 **WHO: Hoe belangrijk denkt u dat het voor uw gezondheid is om een griep prik te krijgen?**

- 0 Helemaal niet belangrijk
- 0 Een beetje belangrijk
- 0 Redelijk belangrijk
- 0 Heel belangrijk

8 **WHO:** Hoe veilig denkt u dat een griep prik is voor uzelf?

- ☐ Helemaal niet veilig
- ☐ Een beetje veilig
- ☐ Redelijk veilig
- ☐ Heel veilig

9 **WHO:** Denkt u dat de meeste volwassenen die u kent een griep prik zullen nemen als het hen wordt aanbevolen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

10 **WHO:** Denkt u dat de meeste van uw naaste familieleden en vrienden willen dat u een griep prik krijgt?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

GRIEPPRIK
Vragen WHO BeSD – Ervaringen vaccineren

11 **WHO:** Weet u waar u een griep prik kunt krijgen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

12 **WHO (W-6):** Hoe makkelijk is het voor u om een griep prik te halen?

- ☐ Helemaal niet makkelijk
- ☐ Een beetje makkelijk
- ☐ Redelijk makkelijk
- ☐ Heel makkelijk

13 **WHO:** Hoe makkelijk kunt u de kosten betalen voor een griep prik? *De griep prik is gratis, maar denk hierbij bijvoorbeeld aan reiskosten en de kosten van vrij nemen van uw werk.*

- ☐ Helemaal niet makkelijk
- ☐ Een beetje makkelijk
- ☐ Redelijk makkelijk
- ☐ Heel makkelijk

14 ***Voorselectie:** Alleen voor de deelnemers die aangeven dat ze het niet makkelijk vinden om een griep prik te krijgen (helemaal niet makkelijk, een beetje makkelijk, redelijk makkelijk) (zie vraag W-6)

WHO: Wat maakt het voor u moeilijk om een griep prik te halen? *Meerdere antwoorden mogelijk*

- ☐ Niets, het is niet moeilijk *exclusive
- ☐ Ik weet niet waar de priklocatie is
- ☐ Ik kan niet terecht op een moment dat mij uitkomt
- ☐ Het is moeilijk om bij de priklocatie te komen
- ☐ Het is moeilijk om een afspraak te maken
- ☐ De priklocatie stuurt mensen terug zonder te vaccineren
- ☐ Het is voor mij te duur om naar de priklocatie te gaan
- ☐ Ik heb last van prikangst
- ☐ Iets anders, namelijk...

15 ***Voorselectie:** deelnemers die niet "Niets, het is niet moeilijk" op vorige vraag antwoorden.
Wat zou het voor u makkelijker maken om een griep prik te halen?

.....

.....

.....

- 16 ***Voorselectie: Deelnemer heeft vorig jaar of dit jaar de griep prik gehaald**
WHO (W-7): Denk aan de laatste keer dat u een griep prik haalde. Hoe tevreden bent u over die ervaring?

☐ Niet tevreden
☐ Een beetje tevreden
☐ Redelijk tevreden
☐ Heel tevreden

- 17 ***Voorselectie: Alleen voor de deelnemers die aangeven dat ze niet tevreden zijn over het halen van de griep prik (niet tevreden, een beetje tevreden, redelijk tevreden) (zie vraag W-7)**
WHO: Waar bent u niet tevreden over?

☐ Niets, ik ben tevreden
☐ De wachtrij is te lang
☐ De priklocatie is niet schoon
☐ De medewerkers zijn niet goed opgeleid
☐ De medewerkers gedragen zich onvriendelijk
☐ De medewerkers hebben niet genoeg aandacht voor je
☐ Iets anders, namelijk ...

GRIEPPRIK
Aanvullende determinanten

- 18 **WHO: Hebt u, voor zover u weet, ooit griep gehad?**

☐ Nee
☐ Ja, in de afgelopen 12 maanden
☐ Ja, langer dan een jaar geleden
☐ Ik weet het niet

- 19 ***Voorselectie: Deelnemer heeft griep gehad**
WHO: Was u mild of ernstig ziek de laatste keer dat u griep had?

☐ Mild
☐ Ernstig

- 20 **WHO: Hoe bezorgd bent u over het krijgen van griep?**

☐ Helemaal niet bezorgd
☐ Een beetje bezorgd
☐ Redelijk bezorgd
☐ Erg bezorgd

- 21 **Hoe waarschijnlijk is het dat u griep krijgt als u niet gevaccineerd zou zijn?**

☐ Zeer onwaarschijnlijk
☐ Onwaarschijnlijk
☐ Neutraal
☐ Waarschijnlijk
☐ Zeer waarschijnlijk

- 22 **Hoe erg is het voor u als u griep krijgt?**

☐ Helemaal niet erg
☐ Niet erg
☐ Neutraal
☐ Erg
☐ Heel erg

23 Stel dat u zelf griep heeft. Hoe waarschijnlijk is het dan dat u anderen besmet?

- ☐ Zeer onwaarschijnlijk
- ☐ Onwaarschijnlijk
- ☐ Neutraal
- ☐ Waarschijnlijk
- ☐ Zeer waarschijnlijk

24 Hoe erg zou u het vinden om iemand anders te besmetten met griep?

- ☐ Helemaal niet erg
- ☐ Niet erg
- ☐ Neutraal
- ☐ Erg
- ☐ Heel erg

25 Kent u iemand die ernstig ziek is geweest door griep?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

26 De grieprik beschermt goed tegen griep

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

CORONAPRIK

Vragen WHO BeSD – Determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu een aantal vragen over de coronaprik en uw ervaringen met deze vaccinatie.

Vragenlijst in pilot (februari): deelnemer heeft 'nee' geantwoord op de vraag 'Heeft u vorig afgelopen najaar de coronaprik gekregen?'

1. U gaf aan dat u zich het afgelopen jaar niet heeft laten vaccineren tegen corona. Wat was hiervoor de belangrijkste reden?

.....

.....

.....

*Voorselectie: Vragenlijstmoment in december, deelnemer heeft 'nee' geantwoord op de vraag 'Wilt u deze winter een coronaprik krijgen?'

2. U gaf aan dat u zich dit najaar niet wilt laten vaccineren tegen corona. Wat is hiervoor de belangrijkste reden?

.....

.....

.....

**Voorselectie: Alleen vragenlijstmoment in december, deelnemer heeft 'weet ik nog niet' geantwoord op de vraag 'Wilt u deze winter een grieprik krijgen?'*

3. U gaf aan niet te weten of u zich dit najaar wilt laten vaccineren tegen corona. Wat maakt dat u het nog niet weet?

.....

.....

.....

4. De uitspraken hieronder gaan over uw keuze om wel of niet voor de coronaprik te kiezen. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met deze stellingen?

Als het gaat om de coronaprik...

...weet ik wat voor mij de beste keuze is
...voel ik me zeker over de keuze
...kan ik het besluit gemakkelijk nemen

- ☐ Helemaal mee oneens
☐ Mee oneens
☐ Niet mee eens, niet mee oneens
☐ Mee eens
☐ Helemaal mee eens

5. In hoeverre twijfelt u over de keuze om wel of niet een coronaprik te halen? *Kies het cijfer dat het beste bij u past.*

Geen twijfel 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel twijfel

**Voorselectie: heeft op de voorgaande vraag over twijfel 3 t/m 10 geantwoord*

6. Wat zou u kunnen helpen om een keuze te maken over het wel of niet nemen van een coronaprik?

.....

.....

.....

7. **WHO:** Hoe belangrijk denkt u dat het voor uw gezondheid is om een coronaprik te krijgen?

- ☐ Helemaal niet belangrijk
☐ Een beetje belangrijk
☐ Redelijk belangrijk
☐ Heel belangrijk

8. **WHO:** Hoe veilig denkt u dat een coronaprik is voor uzelf?

- ☐ Helemaal niet veilig
☐ Een beetje veilig
☐ Redelijk veilig
☐ Heel veilig

9. **WHO:** Denkt u dat de meeste volwassenen die u kent een coronaprik zullen nemen als het hen wordt aanbevolen?

- ☐ Nee
☐ Ja

10. **WHO:** Denkt u dat de meeste van uw naaste familieleden en vrienden willen dat u een coronaprik krijgt?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

CORONAPRIK (COVID-19-vaccinatie)
Vragen WHO BeSD – Ervaringen vaccineren

11. **WHO:** Weet u waar u een coronaprik kunt krijgen?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

12. **WHO (W-8):** Hoe makkelijk is het voor u om een coronaprik te halen?

- ☐ Helemaal niet makkelijk
- ☐ Een beetje makkelijk
- ☐ Redelijk makkelijk
- ☐ Heel makkelijk

13. **WHO:** Hoe makkelijk kunt u de kosten betalen voor een coronaprik? *De coronaprik is gratis, maar denk hierbij bijvoorbeeld aan reiskosten en de kosten van vrij nemen van uw werk.*

- ☐ Helemaal niet makkelijk
- ☐ Een beetje makkelijk
- ☐ Redelijk makkelijk
- ☐ Heel makkelijk

14. ***Voorselectie:** Alleen voor de deelnemers die aangeven dat ze het niet makkelijk vinden om een coronaprik te krijgen (helemaal niet makkelijk, een beetje makkelijk, redelijk makkelijk) (zie vraag W-8)

WHO: Wat maakt het voor u moeilijk om een coronaprik te halen?

- ☐ Niets, het is niet moeilijk *exclusive
- ☐ Ik weet niet waar de priklocatie is
- ☐ Ik kan niet terecht op een moment dat mij uitkomt
- ☐ Het is moeilijk om bij de priklocatie te komen
- ☐ Het is moeilijk om een afspraak te maken
- ☐ De priklocatie stuurt mensen terug zonder te vaccineren
- ☐ Het is voor mij te duur om naar de priklocatie te gaan
- ☐ Ik heb last van prikangst
- ☐ Iets anders, namelijk...

15. ***Voorselectie:** deelnemers die niet "Niets, het is niet moeilijk" op vorige vraag antwoorden.
Wat zou het voor u makkelijker maken om een coronaprik te halen?

.....

.....

.....

.....

16. ***Voorselectie:** Deelnemer heeft vorig jaar of dit jaar de coronaprik gehaald

WHO (W-9): Denk aan de laatste keer dat u een coronaprik haalde. Hoe tevreden bent u over die ervaring?

- ☐ Niet tevreden
- ☐ Een beetje tevreden
- ☐ Redelijk tevreden
- ☐ Heel tevreden

17. ***Voorselectie: Alleen voor de deelnemers die aangeven dat ze niet tevreden zijn over het halen van de coronaprik (niet tevreden, een beetje tevreden, redelijk tevreden) (zie vraag W-9)**

WHO: Waar bent u niet tevreden over?

- ☐ Niets, ik ben tevreden
- ☐ De wachtrij is te lang
- ☐ De priklocatie is niet schoon
- ☐ De medewerkers zijn niet goed opgeleid
- ☐ De medewerkers gedragen zich onvriendelijk
- ☐ De medewerkers hebben niet genoeg aandacht voor je
- ☐ Iets anders, namelijk ..

CORONAPRIK
Aanvullende determinanten

18. **WHO: Hebt u, voor zover u weet, ooit corona gehad?**

- ☐ Nee
- ☐ Ja, in de afgelopen 12 maanden
- ☐ Ja, langer dan een jaar geleden
- ☐ Ik weet het niet

19. ***Voorselectie: Deelnemer heeft corona gehad**

WHO: Was u mild of ernstig ziek?

- ☐ Mild
- ☐ Ernstig
- ☐ Wisselde per keer, minstens één keer ernstig

20. **WHO: Hoe bezorgd bent u over het krijgen van corona?**

- ☐ Helemaal niet bezorgd
- ☐ Een beetje bezorgd
- ☐ Redelijk bezorgd
- ☐ Erg bezorgd

21. **Hoe waarschijnlijk is het dat u corona krijgt als u niet gevaccineerd zou zijn?**

- ☐ Zeer onwaarschijnlijk
- ☐ Onwaarschijnlijk
- ☐ Neutraal
- ☐ Waarschijnlijk
- ☐ Zeer waarschijnlijk

22. **Hoe erg is het voor u als u corona krijgt?**

- ☐ Helemaal niet erg
- ☐ Niet erg
- ☐ Neutraal
- ☐ Erg
- ☐ Heel erg

23. **Stel dat u zelf besmet bent met corona, hoe waarschijnlijk is het dat u anderen besmet?**

- ☐ Zeer onwaarschijnlijk
- ☐ Onwaarschijnlijk
- ☐ Neutraal
- ☐ Waarschijnlijk
- ☐ Zeer waarschijnlijk

24. Hoe erg zou u het vinden om iemand anders te besmetten met corona?

- ☐ Helemaal niet erg
- ☐ Niet erg
- ☐ Neutraal
- ☐ Erg
- ☐ Heel erg

25. Kent u iemand die ernstig ziek is geweest door corona?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet ik niet

26. De coronaprik beschermt goed tegen corona

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

GRIEPPRIK & CORONAPRIK

Vragen aanvullend op WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname

Er volgt nu een aantal uitspraken over vaccinaties in het algemeen. Geef u voor ieder van deze uitspraken aan in hoeverre u het met de uitspraak eens of oneens bent.

27. Ik maak me zorgen dat de ingrediënten in vaccinaties onveilig zijn

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

28. Ik maak me zorgen dat ik me ziek voel kort na het krijgen van een vaccinatie

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

29. Ik maak me zorgen dat vaccinaties ernstige bijwerkingen hebben

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

30. Ik maak me zorgen dat het immuunsysteem verzwakt door vaccinaties

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

31. Als veel andere mensen gevaccineerd zijn, hoef ik mij niet te vaccineren

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

32. Jezelf laten vaccineren is belangrijk, zodat anderen met een zwak immuunsysteem ook beschermd worden

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

33. Vaccineren is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om verspreiding van ziektes te voorkomen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

34. Ik heb geen vaccinaties nodig, want mijn immuunsysteem beschermt mij

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

35. Het is beter om immuniteit op te bouwen door ziek te worden dan door een vaccinatie te krijgen

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

36. Ik voel me onder druk gezet door de overheid om mij te laten vaccineren

- ☐ Helemaal mee oneens
- ☐ Mee oneens
- ☐ Niet mee eens, niet mee oneens
- ☐ Mee eens
- ☐ Helemaal mee eens

Vragen aanvullend op WHO BeSD – determinanten vaccinatiedeelname (zonder directe link naar vaccinatie)

Nu komt er een aantal vragen over hoe u denkt over verschillende organisaties.

- 37. De Nederlandse overheid bepaalt het beleid voor vaccinaties. Hoe denkt u over onze overheid als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de uitspraken. Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.**

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. De overheid heeft voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. De overheid communiceert eerlijk over infectieziekten en vaccinaties.					
c. De overheid handelt in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

- 38. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) geeft advies aan de overheid over vaccinaties. Ook voert het RIVM het beleid over vaccinaties uit. Hoe denkt u over het RIVM als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de stellingen. Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.**

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Het RIVM heeft voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					
b. Het RIVM communiceert eerlijk over vaccinaties.					
c. Het RIVM handelt in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

- 39. Zorgverleners zoals artsen en verpleegkundigen geven vaccinaties. Hoe denkt u over deze zorgverleners als het gaat om vaccinaties? Geef aan in hoeverre u het (on)eens bent met de stellingen. Denk hierbij aan alle vaccinaties voor kinderen en volwassenen in het algemeen.**

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
a. Zorgverleners hebben voldoende kennis en vaardigheden wat betreft vaccinaties.					

b. Zorgverleners communiceren eerlijk over vaccinaties.					
c. Zorgverleners handelen in het belang van burgers als het gaat om vaccinaties.					

40. Kunt u op een schaal van 0 tot 10 aangeven hoeveel vertrouwen u in het algemeen hebt in elk van de volgende organisaties?

- 0 De overheid
- 0 De GGD (Gemeentelijke gezondheidsdienst)
- 0 Het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)
- 0 De huisarts
- 0 De medisch specialist
- 0 De farmaceutische bedrijven

0 = helemaal geen vertrouwen
10 = compleet vertrouwen

Geeft u voor ieder van de volgende uitspraken aan in hoeverre u het met de uitspraak eens of oneens bent.

41. Ik denk dat...

- ... er veel belangrijke dingen gebeuren in de wereld, waarover de samenleving nooit informatie krijgt.
- ... politici ons meestal niet vertellen wat de echte reden van hun beslissing is.
- ... de overheid alle burgers altijd in de gaten houdt.
- ... gebeurtenissen die op het eerste gezicht niets met elkaar te maken hebben, vaak het gevolg zijn van geheime activiteiten.
- ... er geheime organisaties zijn die politieke beslissingen sterk beïnvloeden.

- 0 Helemaal mee oneens
- 0 Mee oneens
- 0 Niet mee eens, niet mee oneens
- 0 Mee eens
- 0 Helemaal mee eens

42. De overheid moet zich niet bemoeien met mijn beslissingen over vaccinaties

- 0 Helemaal mee oneens
- 0 Mee oneens
- 0 Niet mee eens, niet mee oneens
- 0 Mee eens
- 0 Helemaal mee eens

43. De overheid moet zich bezighouden met belangrijkere dingen dan mijn beslissingen over vaccinaties

- 0 Helemaal mee oneens
- 0 Mee oneens
- 0 Niet mee eens, niet mee oneens
- 0 Mee eens
- 0 Helemaal mee eens

In dit onderdeel van de vragenlijst wordt u gevraagd om 10 nieuwskoppen te beoordelen als echt of nep. Het gaat dus om uw inschatting: denkt u dat het een echte nieuwskop is, of is het nepnieuws? Sommige items kunnen er op het eerste gezicht geloofwaardig of duidelijk nep uitzien, maar zijn dat in werkelijkheid niet. Voor elke nieuwskop is er maar één antwoord juist.

Aan het einde van de vragenlijst krijgt u te zien welke nieuwskoppen echt en welke nep zijn.

[onderstaande items moeten in random volgorde weergegeven worden]

	Echt	Nep
Overheidsfunctionarissen hebben aandelenkoersen gemanipuleerd om schandalen te verbergen		
Nieuw onderzoek: linkse mensen liegen vaker om een hoger salaris te krijgen		
Nieuw onderzoek laat een duidelijke relatie zien tussen oogkleur en intelligentie		
De Regering verspreidt bewust ziekten via luchtgolven en de voedselvoorziening		
Een kleine groep mensen controleert de wereldeconomie door de prijs van goud en olie te manipuleren		
Standpunten over de Europese Unie zijn overwegend positief, zowel binnen als buiten Europa		
Hotelketen Hyatt heeft besloten kleine flesjes uit hotelbadkamers te verwijderen		
Republikeinen zijn verdeeld in hun opvattingen over het gedrag van Trump, de Democraten zijn over het algemeen kritisch		
De Verenigde Naties krijgen overwegend positieve beoordelingen van mensen over de hele wereld		
Taiwan wil meedoen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde		

De volgende vragen gaan over welke informatiebronnen u gebruikt om een keuze te maken over vaccinaties, met welke mensen u hierover praat en of u hulp nodig heeft bij het lezen van medische teksten.

44. Welke bronnen zijn voor u belangrijk in de keuze om u wel of niet te vaccineren? Denk hierbij aan vaccinaties in het algemeen. Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- ☐ Huisarts of een andere zorgverlener
- ☐ Sociale media, zoals Facebook, X (voorheen Twitter) of Instagram
- ☐ Mensen in mijn omgeving, zoals vrienden, familie, collega's of kennissen
- ☐ Websites van de overheid, het RIVM of de GGD
- ☐ Websites over gezondheid, zoals thuisarts.nl
- ☐ Websites die een tegengeluid bieden tegen het vaccinatiebeleid
- ☐ De uitnodiging voor vaccinatie en de folder met informatie die ik via de post ontvang
- ☐ Landelijke, regionale of lokale kranten op papier of online
- ☐ Nieuwssites zoals nos.nl en nu.nl
- ☐ Nieuwsuitzendingen van de publieke of commerciële omroep, zoals het NOS journaal of RTL nieuws
- ☐ De radio
- ☐ Ik heb geen bronnen nodig om de keuze te maken
- ☐ Anders, namelijk ... **open vraag**

45. Met wie praat u weleens over vaccinaties? *Denk hierbij aan vaccinaties in het algemeen. Meerdere antwoorden zijn mogelijk*

- ☐ Ik praat met niemand over vaccinaties
- ☐ Mijn partner
- ☐ Familieleden
- ☐ Vrienden of kennissen
- ☐ Buurtbewoners
- ☐ Collega's
- ☐ Leden van groepen op social media
- ☐ Leden van een politieke partij
- ☐ Leden van vrijwilligersorganisaties
- ☐ Leden van andere groepen (bijvoorbeeld mensen die u kent van het buurthuis, de sportclub, de kerk of moskee, of een hobbygroep)
- ☐ De huisarts
- ☐ Mijn behandelend arts, verpleegkundige of verzorgende
- ☐ Anders, namelijk ... **open vraag**

46. Hoe vaak hebt u hulp nodig bij het lezen van instructies, flyers of andere teksten van uw (huis)arts of apotheek?

- ☐ Nooit
- ☐ Zelden
- ☐ Soms
- ☐ Vaak
- ☐ Altijd

Tot slot hebben we een paar vragen over uw vaccinatiegeschiedenis.

47. Hebt u vaccinaties gekregen toen u een kind was? *We bedoelen hiermee de vaccinaties die toen u een kind was gratis werden aangeboden in het Rijksvaccinatieprogramma of in het vaccinatieprogramma van het land waar u als kind woonde.*

- ☐ Ja, alle vaccinaties die werden aangeboden toen ik kind was
- ☐ Ja, enkele vaccinaties die werden aangeboden toen ik kind was
- ☐ Nee, geen van de aangeboden vaccinaties
- ☐ Weet ik niet

48. Welke andere vaccinaties hebt u ooit gekregen? *Meerdere antwoordopties zijn mogelijk.*

- ☐ Vaccinatie tegen *griep* (griep prik)
- ☐ Vaccinatie tegen *corona*
- ☐ Een of meerdere vaccinaties voor een *buitenlandse reis*
- ☐ Vaccinatie tegen *gordelroos*
- ☐ Vaccinatie tegen *hepatitis B*
- ☐ Vaccinatie tegen *pneumokokken*
- ☐ Ik heb geen vaccinaties gehad
- ☐ Weet ik niet meer
- ☐ Anders, namelijk...

In een onderdeel van deze vragenlijst moest u beoordelen of 10 nieuwskoppen echt of nep waren. Hieronder ziet u de juiste antwoorden met daarnaast uw eigen antwoord. Dit onderdeel van de vragenlijst meet hoe gevoelig mensen zijn voor misinformatie.

	Juiste antwoord	Uw antwoord
Overheidsfunctionarissen hebben aandelenkoersen gemanipuleerd om schandalen te verbergen	Nep	
Nieuw onderzoek: linkse mensen liegen vaker om een hoger salaris te krijgen	Nep	
Nieuw onderzoek laat een duidelijke relatie zien tussen oogkleur en intelligentie	Nep	
De Regering verspreidt bewust ziekten via luchtgolven en de voedselvoorziening	Nep	
Een kleine groep mensen controleert de wereldeconomie door de prijs van goud en olie te manipuleren	Nep	
Standpunten over de Europese Unie zijn overwegend positief, zowel binnen als buiten Europa	Echt	
Hotelketen Hyatt heeft besloten kleine flesjes uit hotelbadkamers te verwijderen	Echt	
Republikeinen zijn verdeeld in hun opvattingen over het gedrag van Trump, de Democraten zijn over het algemeen kritisch	Echt	
De Verenigde Naties krijgen overwegend positieve beoordelingen van mensen over de hele wereld	Echt	
Taiwan wil meedoen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde	Echt	

Bijlage 1: Vragen vanuit LISS kernvragenlijsten

1. Geslacht

- 0 Man
- 0 Vrouw
- 0 Anders

2. Gender zelfidentificatie

- 0 Man
- 0 Vrouw
- 0 Interseks
- 0 Non-binair
- 0 Transgender
- 0 Op een andere manier
- 0 Weet ik niet
- 0 Wil ik niet zeggen
- 999 Missing - vraag is nooit voorgelegd

3. Geboortjaar 1900..heden

4. Leeftijd van lid huishouden

5. Aantal thuiswonende kinderen in het huishouden, kinderen van het huishoudhoofd of zijn/haar partner

- 0 Geen
- 0 Eén kind
- 0 Twee kinderen
- 0 Drie kinderen
- 0 Vier kinderen
- 0 Vijf kinderen
- 0 Zes kinderen
- 0 Zeven kinderen
- 0 Acht kinderen
- 0 Negen kinderen of meer

6. Het huishoudhoofd woont samen met een partner (getrouwd of ongegetrouwd)

- 0 Nee
- 0 Ja

7. Opleiding in CBS-categorieën

- 0 basisonderwijs
- 0 vmbo
- 0 havo/vwo
- 0 mbo
- 0 hbo
- 0 wo

8. Vertrouwen organisaties

0 De Nederlandse regering	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 Het Nederlandse parlement	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 Het Rechtsstelsel	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 De politie	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 Politici	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 Politieke partijen	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 De media	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 Het leger	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen

0 Het onderwijs	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 De gezondheidszorg	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 De wetenschap	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 De economie	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen
0 De democratie	Geen vertrouwen 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 Veel vertrouwen

9. Hoeveel uur per week gemiddeld bent u bezig met de volgende online activiteiten?

- 0 Sociale media lezen en bekijken (bv. Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, LinkedIn, Pinterest, TikTok, etc.)
- 0 Blogs lezen en/of schrijven
- 0 Zelf berichten, foto's en/of filmpjes plaatsen via sociale media (bv. Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, LinkedIn, Pinterest, TikTok, etc.)
- 0 Chatten, videobellen of berichten sturen (bv. WhatsApp, Telegram, Signal, Snapchat, Skype, Facebook messenger, etc.)
- 0 Datingwebsites of -apps bezoeken. (bv. Relatieplanet, Lexa, Tinder, Grindr, etc.)
- 0 (Discussie)fora en internetcommunities bezoeken

LISS Familie vragenlijst (september)

10. Hebt u ooit kinderen gekregen?

Hiermee bedoelen we:

- biologische kinderen (gekregen met uw partner of iemand anders), maar ook:
- stiefkinderen,
- adoptiekinderen en
- pleegkinderen.

Telt u alstublieft niet uw overleden kinderen mee. Hier wordt later naar gevraagd.

- 0 Ja
- 0 Nee

11. Hoeveel kinderen hebt u in totaal die nog in leven zijn?

Kunt u aangeven hoeveel eigen kinderen (inwonend en uitwonend) en inwonende stiefkinderen, adoptiekinderen en/of pleegkinderen u hebt? Telt u hierbij ook inwonende kinderen van uw partner mee, ongeacht of u met deze partner bent getrouwd of niet. Met 'uitwonend' bedoelen we dat dit kind minder dan 4 dagen per week in uw woning woont. Dit kind kan zelfstandig wonen of bij een ex-partner. Vult u hieronder alstublieft niet de(/het) kind(eren) in dat(/die) is(/zijn) overleden. Dit kunt u -als u wilt- later invullen.

Answer type: Integer

Min: 0

Max: 15

12. Vult u hieronder alstublieft de geboortejaren van al deze (in leven zijnde) kinderen in.

- cf22o456 [cf22o455=1] eerste kind
- cf22o457 [cf22o455>1] tweede kind
- cf22o458 [cf22o455>2] derde kind
- cf22o459 [cf22o455>3] vierde kind
- cf22o460 [cf22o455>4] vijfde kind
- cf22o461 [cf22o455>5] zesde kind
- cf22o462 [cf22o455>6] zevende kind
- cf22o463 [cf22o455>7] achtste kind
- cf22o464 [cf22o455>8] negende kind
- cf22o465 [cf22o455>9] tiende kind
- cf22o466 [cf22o455>10] elfde kind
- cf22o467 [cf22o455>11] twaalfde kind
- cf22o468 [cf22o455>12] dertiende kind
- cf22o469 [cf22o455>13] veertiende kind
- cf22o470 [cf22o455>14] vijftiende kind

13. Binnen hoeveel jaar zou u het liefst uw [volgende / eerste] kind willen krijgen?

Wanneer [u en uw partner / u] op dit moment in verwachting [zijn / bent] van een kind, vult u dan alstublieft een 0 in.

Answer type: Integer

14. cr23p162

In welke mate zou u zichzelf een religieus mens noemen. Is dat:

1. beslist wel religieus
2. enigszins religieus
3. nauwelijks religieus
4. beslist niet religieus

15. cr23p163

Ongeacht of u zichzelf als religieus beschouwt of niet, hoe spiritueel zou u zeggen dat u bent. Is dat:

1. beslist wel spiritueel
2. enigszins spiritueel
3. nauwelijks spiritueel
4. beslist niet spiritueel

Referentielijst

Afkorting	Referentie
5C	Betsch, C., Schmid, P., Heinemeier, D., Korn, L., Holtmann, C., & Böhm, R. (2018). Beyond confidence: Development of a measure assessing the 5C psychological antecedents of vaccination. <i>PloS one</i> , 13(12), e0208601. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0208601
CABI-V	Shoup, J. A. (2015). <i>Concerns, Attitudes, Beliefs and Intentions of Parents about Vaccines for Their Child: Development and Evaluation of a Survey Instrument in an Integrated Health Care System in Colorado</i> . University of Colorado at Denver.
CMQ	Bruder, M., Haffke, P., Neave, N., Nouripanah, N., & Imhoff, R. (2013). Measuring individual differences in generic beliefs in conspiracy theories across cultures: Conspiracy Mentality Questionnaire. <i>Frontiers in psychology</i> , 4, 225. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00225
MIST	Maertens, R., Götz, F. M., Golino, H. F., Roozenbeek, J., Schneider, C. R., Kyrychenko, Y., ... & van der Linden, S. (2024). The Misinformation Susceptibility Test (MIST): A psychometrically validated measure of news veracity discernment. <i>Behavior Research Methods</i> , 56(3), 1863-1899. https://doi.org/10.3758/s13428-023-02124-2
PACV	Opel, D. J., Taylor, J. A., Mangione-Smith, R., Solomon, C., Zhao, C., Catz, S., & Martin, D. (2011). Validity and reliability of a survey to identify vaccine-hesitant parents. <i>Vaccine</i> , 29(38), 6598-6605. https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2011.06.115
SILS	Morris, N. S., MacLean, C. D., Chew, L. D., & Littenberg, B. (2006). The Single Item Literacy Screener: evaluation of a brief instrument to identify limited reading ability. <i>BMC family practice</i> , 7, 1-7. https://doi.org/10.1186/1471-2296-7-21
VHA	Bussink-Voorend, D., Hautvast, J. L. A., Wiersma, T., Akkermans, R., & Hulscher, M. E. J. L. (2025). Developing a practical tool for measuring parental vaccine hesitancy: A people-centered validation approach in Dutch. <i>Human Vaccines & Immunotherapeutics</i> , 21(1). https://doi.org/10.1080/21645515.2025.2466303
VHS	Shapiro, G. K., Tatar, O., Dube, E., Amsel, R., Knauper, B., Naz, A., ... & Rosberger, Z. (2018). The vaccine hesitancy scale: Psychometric properties and validation. <i>Vaccine</i> , 36(5), 660-667. https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2017.12.043
WHO BESD	World Health Organization (2022). Behavioural and social drivers of vaccination: tools and practical guidance for achieving high uptake. ISBN 978-92-4-004968-0